

ÕIEND RIIKLIKU JÄRELEVALVE TEOSTAMISE KOHTA PAIDE SOOKURE LASTEAIAS

I. SISSEJUHATUS

1. Riiklikku järelevalvet teostati Paide Sookure Lasteaias.
2. Järelevalve alus on „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 28 lg 1 ning Järva maavanema 06.09.2013 korraldus nr 445.
3. Riikliku järelevalve eesmärk on välja selgitada, kuidas on õppeasutuses korraldatud erivajadustega laste õppe- ja kasvatustegevus, eesti keele kui teise keele õpe, pedagoogide täienduskoolitus ning tagatud Eesti Hariduse Infosüsteemis kajastatud andmete vastavus tegelikule olukorrale.
4. Järelevalve viidi läbi 17.02.–27.02.2014.
5. Järelevalve teostas Järva Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna peainspektor Anne Viljat.
6. Järelevalve käigus tutvuti õppeasutuse dokumentatsiooniga ja analüüsiti selle sisu, kontrolliti Eesti Hariduse Infosüsteemis kajastatud andmeid, vesteldi õppeasutuse juhtidega, õpetajatega, tugispetsialistidega, õpetaja abidega, vaadeldi õppe- ja kasvatustegevusi, osaleti õpetajate töökoosolekutel, tutvuti kasvukeskkonnaga.
7. Lühülevaade lasteasutusest:
Paide Sookure Lasteaed on munitsipaallasteaed;
aadress: Soo t 16, Paide;
õppeasutuse pidaja on Paide linn;
õppeasutuses toimub õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles;
laste üldarv on 226;
pedagoogide üldarv on 28.

II. Olukorra kirjeldus ja analüüs

1. Erivajadustega laste õppe- ja kasvatustegevuse korraldamine (tabelid 1–4 ning kirjeldus ja analüüs)

- 1.1. Lasteasutuste rühmad, laste arv rühmades ning eri- ja sobitusrühmade moodustamine, õpetajate ja õpetajaid abistavate töötajate töökorraldus

„Koolieelse lasteasutuse seaduse“ (KLS) § 15 lõike 4 alusel on Paide Linnavalitsus kehtestanud 14.06.2010 määrusega nr 9 „Paide linna lasteaedadesse laste vastuvõtu ja sealt väljaarvamise korra“. Paide linna lasteaedadesse võetakse lapsi, kes on saanud kaheaastaseks.

Lasteaia põhimääruse (vastu võetud 17.11.2011) kohaselt on õppeasutuses sõimerühmad kuni kolmeaastastele ja lasteaiaühmadesse kuni seitsmeaastastele lastele. Rühmade arvu määrab linnavalitsus. Lasteaia rühmade liigid ja laste arvu rühmades kinnitab lasteaia direktor kooskõlastatult linnavalitsusega.

KLS-i § 7 lg 1¹ alusel on linnavalitsusel õigus hoolekogu ettepanekul suurendada laste arvu rühmades. Linnavalitsuse korraldusega 9.09.2013 nr 287 suurendati laste arvu rühmades, arvestades laste arenguks vajalike tingimuste olemasolu.

Lasteaia direktor on kinnitanud rühmade nimekirjad 10.09.2013 käskkirjaga nr 37. Laste arv rühmades on kooskõlas KLS § 7 lõikes 1 sätestatuga. Riikliku järelevalve läbiviimise ajal oli lasteaias 11 rühma 226 lapsega.

Eesti Hariduse Infosüsteemis (EHIS) kajastatud andmed rühmade koosseisu kohta vastavad tegelikule olukorrale.

Direktori käskkirjaga 12.09.2013 nr 39 on kinnitatud lasteaia lahtioleku ajaks 7.00–19.00. 18.00–19.00 tegutseb lasteaias valverühm.

Direktor on määranud lasteaia töötajate koosseisu (12.09.2013 käskkiri nr 39), arvestades haridusministri 6.12.1999 määruses nr 58 „Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseisu kinnitamine“ sätestatut. Lasteasutuses on loodud 28 pedagoogi ametikohta, sh direktori (1,0 ak), õppealajuhataja (1,0), rühmaõpetajate (22,0), liikumis- ja ujumisõpetajate (2,0), muusikaõpetaja (1,0), logopeedi (1,0) ametikoht. Iga rühma kohta on loodud üks õpetaja abi ametikoht, samuti on loodud 0,5 tervishoiutöötaja ametikohta.

Lasteaia töökorralduse kohaselt on rühmaõpetajate kattuv tööaeg 11.00–14.00. Nimetatud ajavahemik on piisav selleks, et planeerida ühiselt rühma õppe- ja kasvatustegevus, analüüsida ja hinnata selle tulemuslikkust ning laste arengut, täita õppe- ja kasvatustegevuse alaseid dokumente.

Lasteaia töökorralduse puhul on positiivne õpetaja abide osalemine tegevuste läbiviimises, millega suurendatakse õppe- ja kasvatustegevuse tulemuslikkust ja laste turvalisust ning toetatakse erivajadusega laste toimetulekut.

KLS-i § 22 lõikest 4 lähtuvalt on lasteaia hoolekogu 3.09.2013 kinnitanud pedagoogi vaba ametikoha täitmiseks korraldatava konkursi läbiviimise korra.

Aastatel 2010–2014 on toimunud konkursid logopeedi, rühmaõpetaja, õppealajuhataja, liikumisõpetaja ja õpetaja abi ametikohale. Konkursikomisjon lähtus töötajate valikul pedagoogide kvalifikatsiooninõuete kõrval ka põhimõttest, et kandidaat peaks jagama lasteaia ühiseid väärtusi. Nimetatud põhimõtte järgimine on olnud eelduseks väärtuskasvatuse läbiviimisele lasteaias ja tulemuslikule koostööle kollektiivis.

Õppeasutuse arengukavas kajastatud visiooni kohaselt on Paide Sookure Lasteaed aastaks 2018 kaasaegse kasvukeskkonnaga, uuele avatud lapsekeskne lasteaed, kus luuakse eeldused teotahteliste, positiivselt meelestatud, vastutustundlike isiksuste kasvamiseks.

Kollektiiv on sõnastanud lasteaia põhiväärtused ja lisaväärtused, mis on samuti igapäevatoos olulised. Arengukavas tuuakse välja tendentsid laste erivajaduste osas, analüüsitakse töötajate ametikohtade ja väljaõppe vajadust.

Õppeasutuse lähiaastate eesmärkide sõnastamisel on lähtutud muu hulgas riiklikest prioriteetidest, nagu lapse arengu toetamine, koolivalmiduse kujundamine, turvalise kasvukeskkonna tagamine. Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnas on seatud eesmärgiks, et erivajadustega lastele on loodud võimalus õppida individuaalse õppekava järgi ning et on tagatud koolivalmiduskaardi esitamise kõikidele kooli minevatele lastele. Personali osas on seatud eesmärgiks, et täienduskoolituse läbiviimine on viidud vastavusse sisehindamise tulemustega.

Positiivsena väärib esiletoomist, et lasteaia eesmärgid on konkreetsed, kirjeldavad soovitud seisundit ja võimaldavad hinnata eesmärgini jõudmist.

Arengukava eesmärkide saavutamiseks on koostatud tegevuskava aastateks 2014–2016. Mitmed tegevused seostuvad otseselt erivajadustega laste arendamisega. Näiteks planeeritakse laste erivajaduste arvestamiseks koostada individuaalseid arengukavu ning laste arengut perioodiliselt analüüsida. Andekate laste arendamiseks planeerivad õpetajad tegevuskavasse lisategevusi. Muukeelsetele lastele eesti keele õpetamiseks kavandatakse rakendada tööle keeleõpperühm ning toetada lapsi lisategevustega. Erivajadusega lastele planeeritakse tagada tugiisiku teenus.

Arengukava elluviimise esimestel kuudel on paljud eesmärgid juba saavutatud: oluliste arenguliste erivajadustega lastele on koostatud individuaalsed arenduskavad, tegutseb keeleõpperühm muukeelsetele lastele, erivajadusega lastele on tagatud tugiisiku teenus.

Lasteaia õppekavas (kinnitatud direktori 18.05.2009 käskkirjaga nr 19) sõnastatud õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise üldpõhimõtted toetavad kõikide laste, sh erivajadusega laste võimalusi alushariduse omandamiseks. Rõhutatakse selliseid põhimõtteid, nagu individuaalsete iseärasuste arvestamine ja lapsest lähtumine õpetamisel-kasvatamisel. Lapsega tehtava individuaalse töö puhul arvestatakse lapse võimeid, oskusi, arengupotentsiaali ja kodust olukorda.

Arenguliste erivajadustega laste õpetamise põhimõtted tulenevad lasteaia missioonist ja on sätestatud lasteaia õppekavas. Lasteaed on piiritletud erivajaduse mõiste (erivajadusega on laps, kellel on diagnoositud mõni füüsiline, vaimne, sensoorne puue või käitumishäire; siia kuuluvad ka andekad, teisest kultuuri- või keelekeskkonnast ning koolipikendust saanud lapsed), ning sätestatud põhimõtted, mille alusel korraldatakse lasteaias erivajadusega laste õppe- ja kasvatustegevust. Nimetatud põhimõtete rakendamisega viiakse ellu kaasava hariduse põhimõtet ning on tagatud lapse individuaalsusega arvestamine.

Lasteaia õppekavas sätestatud arenguliste erivajadustega laste (AEV-lastel) õpetamise põhimõtete rakendamiseks on 2013. a välja töötatud arenguliste ja hariduslike erivajadustega laste toetamise kord, millega määratakse kindlaks töötajate kohustused erivajadusega laste arendamisel.

Eeltoodu alusel on lasteaias koostatud individuaalne arenduskava (IAK) lastele, kellel on rehabilitatsiooniplaan või kes on saanud koolipikendust. Teistele lastele, keda lasteaed loeb samuti erivajadusega lapseks (kõneravi vajav, muukeelne, andekas laps), ei ole individuaalseid arenduskavu koostatud. Samuti ei ole koostatud arenduskavu neile lastele, kelle areng või käitumine ei ole õpetaja hinnangul eakohane, kuid kelle erivajadus on mingil põhjusel diagnoosimata. Nimetatud laste arendamiseks viiakse õpetust läbi väiksemates allrühmades või individuaalses vormis (logopeediline abi, keeleõpperühm, lisategevused), kohandades tegevusi võimetekohaseks. Lastega tehtav individuaalne töö kajastub rühmapäevikute sissekannetes.

Lastele võimetekohase õpetuse pakkumise eesmärgil ja varajase sekkumise põhimõttest lähtuvalt on lasteasutuse juhtidel otstarbekas kaaluda individuaalse arenduskava koostamist lastele, keda lasteaia määratluse kohaselt loetakse AEV-lapseks või kelle arengu toetamiseks on vaja teha muudatusi kasvukeskkonnas (õppe- ja kasvatusmeetodid, mängu- ja õppevahendid) või rühma tegevuskavas.

2013/2014. õa on meeskonnatöö tulemusena koostatud individuaalne arenduskava neljale lapsele. Ühtset struktuuri järgivate arenduskavade koostamisel lähtusid pedagoogid laste probleemide olemusest. AEV-lastel arengule seati individuaalsed eesmärgid ja oodatavad tulemused. Individuaalsed arenduskavad koostati koostöös lastevanematega.

Õpetajad koostavad igaks nädalaks erivajadusega lapse arengu toetamiseks plaani, milles märgitakse ära eesmärgid, tegevused, vahendid, eeldatavad tulemused ja kodused ülesanded, samuti tehakse ettepanekuid lapse individuaalseks arendamiseks.

Individuaalse arenduskava rakendamise käigus teevad õpetajad märkmeid laste arengu kohta. Kaks korda aastas tehakse IAK rakendamisest kokkuvõtteid. Nimetatud praktika toetab tõhusalt lapse individuaalset arengut, võimaldades operatiivselt välja selgitada tema vajadused ja korrigeerida arenduskava vastavalt arengu hindamise tulemustele.

Laste arendamist toetavad õpetajate teadmised individuaalse arenduskava koostamisest ja rakendamisest: kaks õpetajat on läbinud vastava koolituse ning jaganud koolituskogemust kolleegidega.

Käesoleval õppeaastal on lasteaias kolm last, kellel on diagnoositud spetsiifiline arenguhäire. Õpetajate hinnangul on arenguliste erivajadustega lapsi rohkem, kuid nende arenguhäired ei ole veel spetsialistide poolt kinnitust leidnud. Vanematepoolse probleemide teadvustamise ja abi otsimise vahele jääv ajavahemik on liiga suur, mis omakorda takistab varast sekkumist.

Eelnimetatud laste toetamiseks rakendatakse kõiki lasteaia võimalusi: igal lapsel on isiklik rehabilitatsiooniplaan, tugiisik ja individuaalne arenduskava, lapsed saavad kõneravi. Probleemiks on, et alati ei ole vanemad huvitatud rehabilitatsiooniplaanis pakutud teenuste kasutamisest.

Paide Sotsiaaltöökeskuse projekti kaudu on lasteaias erivajadusega laste toetamiseks töö kolm tugiisikut, kes abistavad lapsi nii igapäevatoimingutes kui ka õppe- ja kasvatustegevustes. Vajadusel abistab tugiisik ka teisi rühma lapsi, olles sellega toeks õpetajale õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisel. Tugiisiku abita ei ole rühmas, kus on erivajadusega lapsi, võimalik õppe- ja kasvatustegevusi tulemuslikult läbi viia, nagu ilmnes ka järelevalve käigus vaadeldud tegevustest.

Töötajate erialane ettevalmistus toetab lastega tegelemist: üks tugiisik õpib eripedagoogikat, kaks tugiisikut omavad lasteaiaõpetaja kutset.

Arenguliste erivajadustega laste tulemusliku toetamise eesmärgil tegutseb lasteaias AEV-lastes töörühm. Lasteaia juhtidest, rühmaõpetajatest ja tugispetsialistidest koosnev meeskond hindab lapse arengulisi iseärasusi, koostab individuaalse arenduskava ning analüüsib selle rakendamise tulemuslikkust.

Nimetatud praktika puhul väärub esiletõomist võrgustiku moodustamine erivajadusega lapse ümber ja tegetsemine ühtse meeskonnana toetamaks lapse arengut kõiki kohapealseid võimalusi kasutades.

Lasteaia personali koosseisus on tervishoiutöötaja, kes teeb süsteemset tervisekasvatuse tööd, mis on kooskõlas ühe lasteaia põhisuunaga – tervisekasvatusega. Tervishoiutöötaja viib üks kord kuus igas rühmas läbi tervisekasvatustundi, samuti jälgib ta laste üldist tervislikku seisundit, osaleb AEV-lastes töörühma tegevuses, vajadusel abistab rühma personali erivajadusega lapsega tegelemisel ning nõustab lastevanemaid.

Lapsi, kes vajaksid oma andekuse tõttu individuaalset arenduskava, lasteaias hetkel ei ole. Õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisel pööratakse tähelepanu võimekamatele lastele, kaasates neid kaaslaste aitamisega või diferentseerides ülesandeid.

Laste erinevate annete, nagu võimed kujutavas või esituskunstis ja psühhomotoorne võimekus, arendamiseks on lasteasutuses mitmekesised võimalused. Lasteaia üheks põhisuunaks on kunstikasvatus. Tegemist on lasteaia traditsioonilise tegevussuunaga. Erinevate kunstiliikide, nagu joonistamine, meisterdamine, voolimine, maalimine, abil arendatakse lastes loovust. Süvendatud kunstiopetuse toel arendatakse ka laste peenmotoorikat, mis on oluline lapse üldise arengu seisukohalt. Tegevusi juhendab Paide Huvikooli õpetaja.

Andekuse avaldamiseks valmistatakse lapsi ette erinevatel loomekonkurssidel osalemiseks (kunsti- ja laulukonkurssid).

Riikliku järelevalve käigus vaadeldud muusikategevus ja iseseisvuspäeva aktus näitasid laste arendamist parimast küljest. Sookure Lasteaia traditsioonilised kevadkontserdid on oma kõrge kunstilise taseme tõttu

Paide linnas oodatud sündmus (<http://www.youtube.com/watch?v=hQ5UmuVSSmc>). Liikumispidudest valminud DVD-d on õppematerjalina kasutusel Tallinna Pedagoogilises Seminaris.

Tervisekasvatuse läbiviimiseks ja laste psühhomotoorse võimekuse arendamiseks osaletakse aktiivselt südamenädala projektides, korraldatakse igal aastaajal sportlikke üritusi ning võetakse osa lasteaedade spordipäevadest. Lasteaias on olemas oma suusabaas, lapsed omandavad suusatamisoskuse.

Laste silmaringi avardamiseks külastatakse teatrietendusi, käiakse õppekäikudel lasteaia lähemas ja kaugemas ümbruses (nt Tartu Ahhaa Keskus, Tallinna Loomaaed ja Botaanikaaed, Elistvere loomapark, kohalikud rabad).

Tähelepanuväärselt aktiivne on lasteaia osalemine projektides (Keskkonnainvesteeringute Keskuse rahastatud avastus- ja õuesõppe projektid, lasteaiasisesed projektid), millega toetatakse lasteaia ühte põhisuunda – keskkonnakasvatust.

Kohaliku Omaalgatuse Programmi abil toimusid perepäevad ja muretseti lasteaiale ühe rühma jagu kodukandi rahvariideid.

Lasteaia sisehindamissüsteemi toimimise eesmärk on tagada laste arengut toetavad tingimused. Selleks selgitatakse välja asutuse tugevused ja parendusvaldkonnad. Tugiteenuste rakendamise tulemuslikkust hinnatakse lapse arengu ja lapsevanemate tagasiside põhjal.

Õpetajad analüüsivad õppeaasta lõppedes rühma õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkide saavutamist ja teevad ettepanekuid parendustegevuseks.

Esiletoomist väärrib, et kokkuvõttes arvestavad riiklikke prioriteete (lapse individuaalsusega arvestamine, erivajadusega laste kasvukeskkonna kujundamine, individuaalne töö lastega). Analüüsides kajastub lapse arengu hindamine ja koolivalmiduse saavutamine, samuti õpetaja professionaalne areng.

Erivajadusega lapse arengu toetamisel on väga oluline meeskonnatöö. Sookure Lasteaia puhul väärrib esiletoomist asutuse juhtide tegutsemine selle nimel, et lasteasutuses oleks ühtne, tugev ja asutuse arengusse panustav meeskond. Riikliku järelevalve käigus vaadeldud õpetajate töökoosolekutest (väärtuskasvatuse arendamine, koolivalmiduskaartide täitmine) ilmnas, et õpetajad oskavad ja tahavad teha meeskonnatööd ning on motiveeritud osalema arendustegevuses.

Riikliku järelevalve käigus vaadeldi viie rühma õppe- ja kasvatustegevusi eemärgiga jälgida erivajadusega laste toetamist. Õppe- ja kasvatustegevused põhinesid lasteasutuse õppekaval ja rühma tegevuskaval, lähtusid nädala teemast ja eesmärgist, tegevustes lõimiti oskuslikult erinevaid valdkondi ning jälgiti õppeaasta põhieesmärki. Erivajadusega lastele oli koostatud individuaalne arenduskava.

Arenguliste erivajadustega, sh ka muukeelsete laste toetamiseks olid rühma tegevustesse kaasatud õpetaja abid ja tugiisikud, kes juhendasid lapsi individuaalselt. Õpetamine toimus valdavalt praktiliste ja näitlike õpetamismeetodite toel, mis seoti sõnalise õpetusega. Komplitseeritumatel juhtudel väljus õpetaja abi lapsega rühmaruumist ning viis läbi üks ühele õpetust. Muukeelsete laste puhul tegeldi täiendavalt laste sõnavara arendamisega. Individuaalsed ja väiksemates allrühmades toimunud tegevused ning ülesannete diferentseerimine arvestasid laste arenguliste erivajadustega.

Õppe- ja kasvatustegevuste vaatlustest ilmnas, et rühmades on lapsi, kelle areng ei vasta eakaaslaste omale, kuid kelle erivajadust ei ole spetsialistid diagnoosinud peamiselt vanemate vastuseisu tõttu. Õpetajad märkavad laste arengu mahajäämist ja tegelevad lastega individuaalselt, samuti annavad nad vanematele nõu laste koduseks arendamiseks.

Laste kasvukeskkonda on viimastel aastatel oluliselt parendatud, jätkuvad tegevused õueala rekonstrueerimiseks. Lasteaia ruumid on puhtad, maitsekalt sisustatud ning varustatud igakülgse teabega lastevanemate jaoks.

Kasvukeskkond võimaldab üksi ja ühistegevusi, annab lastele võimaluse teha valikuid. Õppe- ja mänguvahendite ning meetodiliste materjalidega on rühmad hästi varustatud. Õppevahendite soetamisel arvestatakse õppeaasta eesmärkidega. Olulisel määral on aidanud õppevahendite valikut täiendada projektides (Keskkonnainvesteeringute Keskuse projektid) ja koolitustes (Avastustee) osalemine. Rühmades on loodud keskkonnanurgad, avastusõppe läbiviimiseks on eraldi ruum koos vajalike õppevahenditega.

Pikaajalisele töökogemusele toetudes on õpetajad valmistanud suurel hulgal erinevaid õppe- ja mänguvahendeid. Lasteaia meetodiline kabinet on varustatud mitmekesiste meetodiliste materjalidega, mida kõik lasteaia pedagoogid kasutada saavad.

1.2. Tugispetsialistide töökorraldus ja ettevalmistus

Haridusministri 6.12.1999 määruse nr 58 „Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseisu kinnitamine“ p 10 kohaselt luuakse üks logopeedi ametikoht iga 30 kõneravi vajava lapse kohta. Sookure Lasteaias on laste üldteenindamiseks loodud üks logopeedi ametikoht.

Viimaste õppeaastate andmetele tuginedes on lasteaias pidevalt ligi 60 kõneravi vajavat last. Seega on vajadus logopeedi teenuse järele tunduvalt suurem, kui hetkel võimaldatakse. Probleemist on teadlikud nii lasteasutuse juhid, hoolekogu kui ka pidaja.

Lapse kõne areneb välja teise–kolmanda eluaasta jooksul. Kui kõne areng pidurdub, siis pidurdab see ka teiste psüühiliste protsesside arengut – taju, mälu, mõtlemist. Suulise kõne arengu probleemid tingivad ka kirjaliku kõne probleemse arengu. Lugemis- ja kirjutamisraskused toovad kaasa üldised õpiraskused ja mõjutavad lapse akadeemilist jõudlust laiemalt. Seega on õige aeg jälgida lapse kõne arengut juba alates teisest eluaastast, et probleeme märgata ja varakult sekkuda. Logopeediline abi on tulemuslik siis, kui see vastab lapse individuaalsetele vajadustele.

Lasteaia logopeed vaatab õppeaasta alguses üle kõik lapsed. Sõltuvalt kõne ja keele arengu tasemest valib ta lapsed logopeedilistesse tundidesse, lähtudes põhimõttest, et abi saavad esmajoones rehabilitatsiooniplaaniga lapsed, vanemate rühmade ning suuremate probleemidega lapsed. Konkreetsele lapsele võimaldatava kõneravi maht sõltub probleemi olemusest ja sügavusest: üldjuhul saavad lapsed logopeedilist abi üks kord nädalas, raskemate kõnepuuetega korraldada rohkem. Nende laste osas, keda logopeed ajapuudusel ei saa abistada, antakse õpetajatele nõu, kuidas õpet rühmas korraldada.

Logopeed viib kõneravi läbi iga lapse jaoks koostatud kõnearenduskava alusel ja individuaalsete ülesannete abil. Logopeed tegeleb päevas individuaalselt ca 15 lapsega. Tugispetsialisti töökohustuste hulka kuulub ka õpetajate ja lapsevanemate nõustamine. Logopeed täidab koolivalmiduskaarte, vajadusel osaleb ka arenguvestlusel.

Logopeed teeb koostööd rühmaõpetajatega, et kinnistada erivajadustega lastes oskusi, mida arendatakse rühma õppe- ja kasvatustegevuste käigus.

Logopeed analüüsib oma töö tulemuslikkust ja laste arengut kaks korda aastas, vajadusel korrigeeritakse kõneravi saavate laste nimekirja. 2013/2014. õa saab logopeedilist abi 55 last.

Logopeediliste probleemide kõrval esineb üha sagedamini ka juhtumeid, mis vajavad eripedagoogilisi kompetentse ning logopeed teeb pigem eripedagoogi tööd, nagu näiteks vaimse alaarenguga lapse puhul.

Logopeedi kvalifikatsioon vastab haridusministri määrusega kehtestatud nõuetele. Logopeed on end täiendanud Eesti Logopeedide Ühingu erialastel kursustel, samuti Järvamaa lasteaiaõpetajate aineseksiooni ja lasteaia sisekoolitustel.

Logopeedi andmed on kantud EHIS-esse ja need vastavad tegelikkusele.

Logopeedi käsutuses on tööks vajaliku sisustusega kabinet, samuti saab ta kasutada lasteaia metoodilisse kabinetti kogutud vahendeid.

Õppeasutuses on erivajadusega lapsi, kelle arengu toetamiseks on vajalikud nii eripedagoogika- kui ka psühholoogiaalased kompetentsid. Eripedagoogi ega psühholoogi ametikohta ei ole lasteaias loodud.

Laste arenguliste erivajaduste varajaseks märkamiseks ja abi osutamiseks on lasteasutuse pidajal vajalik korraldada linna koolieelsetes lasteasutustes eripedagoogilise teenuse osutamine. Lisaks laste psüühiliste protsesside arendamisele konkreetsete tegevuste käigus annab eripedagoog vajadusel õpetajatele nõu, kuidas organiseerida tööd rühmas, kus on erivajadusega laps, samuti toetab eripedagoog õpetajaid lapse individuaalse arenduskava koostamisel ja lapse arengu hindamisel. Meeskond, kes koosneb eriharidusega rühmaõpetajatest ning toetavatest spetsialistidest, suudab anda lapsele tugeva arengukeskkonna.

Sookure Lasteaia arengukavas on planeeritud eripedagoogi teenuse tagamine ja logopeedi teenus 1,5 ametikoha ulatuses. Riiklik järelevalve toetab lasteaia eesmärke tugiteenuste tagamisel.

Lasteasutuse ja pidaja koostöös võimaldatakse lastele ja lapsevanematele psühholoogilist nõustamist. Teenust osutab Paide Sotsiaaltöökeskuse psühholoog, kes viibib lasteaias üks kord nädalas pool päeva. Lasteaia personali hinnangul sellest ei piisa, kuid teiste töökohustuste tõttu ei ole võimalik psühholoogi tööaega lasteaias pikendada. Eelmise õppeaastaga võrreldes on psühholoogilise abi maht suurenenud.

Psühholoogi töö seisneb õpetajate ja vanemate nõustamises, samuti vaatleb ta rühmi tervikuna ja tegeleb lastega individuaalselt. Põhiprobleemid on laste käitumiskäitumised ja väike vaimne mahajäämus. Enim vajavad psühholoogi abi erivajadustega laste vanemad ja õpetajad.

Psühholoogi ülesandeks on testide abil välja selgitada, kas laps on valmis kooli minema. Probleemide korral nõustab psühholoog vanemaid ning tegeleb lastega individuaalselt. Psühholoog annab koolivalmiduskaardil oma arvamuse laste koolivalmiduse kohta, vajadusel osaleb arenguveestlusel. Kaks korda aastas esitab psühholoog õppealajuhatajale kokkuvõtte tööst lastega.

Eelmise õppeaasta kokkuvõtte põhjal nõustas psühholoog 16 last, tegelikult vajas abi 21 last. Üks laps suunati psühhiaatri vastuvõtule. Psühholoog tegi koostööd linna lastekaitsespetsialisti ja maakonna nõustamiskeskuse psühholoogiga.

Psühholoog on omandanud bakalaureusekraadi psühholoogia ning rakendusliku kõrghariduse koolieelse lasteasutuse õpetaja erialal, seega on tema ettevalmistus igati sobiv just lasteaiaaialiste laste ja nende vanemate nõustamiseks.

Tasemehariduse omandamise ajal ei osalenud psühholoog täienduskoolituses. 2012/2013. õa võttis psühholoog osa 16-tunnisest pereteraapia koolitusest.

Lasteaia personali koosseis võimaldab rühmaõpetajatel saada tuge erinevatelt spetsialistidelt, nagu logopeed, psühholoog, tugiisik, tervishoiutõtaja, direktor, õppealajuhataja, muusika- ja liikumisõpetajad. Koos moodustatakse erivajadusega last toetav meeskond, kes teeb koostöö lastevanematega ja vajadusel spetsialistidega väljastpoolt lasteaeda.

Vajadus tugispetsialistide, nagu logopeed, psühholoog ja eripedagoog, teenuse järele on suurem, kui hetkel võimaldatakse, ning see kajastub selgelt ka lasteaia sisehindamise aruandes.

1.3. Lapse arengu analüüsimine ja hindamine

Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on kooskõlas „Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava“ §-s 24 sätestatuga. Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted ning korraldus on kindlaks määratud lasteaia õppekavas. Dokumendis kirjeldatud põhimõtete järgimine tagab iga lapse individuaalsusest lähtuva õpetuse, aitab vältida õpiraskusi ja õigeaegselt märgata laste erivajadusi tagamaks vajaliku abi kättesaadavus.

Lasteaia õppekavas sätestatu kohaselt jälgitakse lapse vaimset, füüsilist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut kogu õppe- ja kasvatusprotsessi kestel. Pedagoogid jälgivad lapsi igapäevatoimingutes, mängus, õppe- ja kasvatusgevustes.

Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ja õppe- ja kasvatusgevuse valdkondade tulemused. Õppekavas kirjeldatakse vanuseti lapse arengu eeldatavaid tulemusi, fikseeritakse arenguvestluste, kasvumapi (arengumapi) ja arengutabelite kasutamine lapse arengu hindamiseks.

Õpetajad on pädevad hindama laste arengut tänu täienduskoolitustel saadud teadmiste- ja oskuste, samuti ka isiklike kogemuste. Rootsi kolleegide eeskujul hakati Sookure Lasteaias kasvu- ja arengumappe laste arengu hindamiseks kasutama juba 1994. a. Õpetajad on jaganud oma kogemusi arengumappide kasutamisest nii oma lasteaia, maakonna kui ka vabariigi piires.

Arengu jälgimiseks on kõikidele lastele avatud arengumapid, milles kajastuvad lapse üldoskused ning õppe- ja kasvatusgevuse tulemused valdkondade kaupa. Arengumappides kajastatava osas on lasteasutuses üldised kokkulepped (küsimustik vanematele lapse tundmaõppimiseks, töölehed, loometööd, testid, sh koolivalmidustestid, intervjuud lastega, arengutabelid, arenguvestluse kokkuvõte), samas on õpetajatel võimalus teha valikuid arengumappide sisu ja kodude kaasamise osas. Arengumappi täiendatakse igal kuul uue näitega.

Lapse arengu hindamise puhul väärib esiletõstmist, et lastevanematelt soovitakse infot muu hulgas ka koduste reeglite ja väärtuste kohta, mis seostub otseselt lasteaia ühe põhisuuna – väärtuskasvatusega. Kodu ja lasteasutuse koostöö võimaldab väärtuskasvatust tulemuslikumalt ellu viia.

Esiletõstmist väärib ka lasteasutuse juhtide tegevus lapse arengu hindamiseks vajalike tingimuste loomisel. Lasteaias on välja töötatud ja kõigile kasutada suur valik erinevaid töölehti, mille abil on võimalik hinnata lapse arengut. Arengumappi ei valita töölehti juhuslikult – iga leht näitab kindlat oskust ning kokku saadakse ülevaade lapse arengust tervikuna. Töölehtede sihiteadlikku kasutamist kontrollib õppealajuhataja.

Oluliseks lapse arengu dokumenteerimise viisiks on arengutabelid, mida täidetakse kaks korda aastas. Sügisesi hindamise tulemusi arvestatakse õppeaasta tegevuskava koostamisel.

Arengutabelid kirjeldavad lapse tugevusi ja arendamist vajavaid oskusi, samuti leiab nendes kajastamist individuaalne töö lasteaias. Õpetajal on võimalus valida, kuidas ta lapse arengut kirjeldab ja keda sellesse kaasab (nt lastevanemad).

Koostöö lastevanematega, sh lapse arengu hindamine, on sätestatud lasteaia õppekavas. Lastevanemaid kaasatakse lapse arengu hindamisse selle kõikidel etappidel, alates lapse esmast arengut tutvustava küsimustiku täitmisest kuni koolivalmiduse hindamiseni.

Korra aastas viiakse lastevanematega läbi arenguvestlused, mille käigus hinnatakse ühiselt lapse arengut ja kavandatakse mõlema poole edasised tegevused lapse arengu toetamisel. Lapse arengu eeldatavaid tulemusi tutvustavad õpetajad vanematele õppeaasta alguses.

Arenguvestlust toetavad arengutabelid ja arengumapp, vajadusel ka logopeedi hinnang lapse kõne arengule. 6-aastaste laste arenguvestlusel tutvustatakse vanematele koolivalmiduskaarti.

Lasteaia õppekavas pööratakse lapse arengu hindamise kontekstis erilist tähelepanu koolivalmidusele: kirjeldatakse viise ja meetodeid koolivalmiduse saavutamiseks ning hindamiseks. Esiletõstmist väärib lasteaia otsus selgitada septembrikuu jooksul välja nende laste arengutase, kes on lasteaeda tulnud aasta enne kooli minekut, ning vajadusel koostada koolivalmiduse saavutamiseks individuaalne arenduskava.

Õppekavas on kehtestatud koolivalmiduskaardi vorm. Lisaks laste üld- ja valdkonnaoskustele kirjeldab koolivalmiduskaart ka lapse silmaringi, annab ülevaate lasteaias rakendatud tugiteenustest, sh logopeedi ja psühholoogi arvamuse, ning hinnangu lapse koolivalmiduse kohta. Vajadusel antakse soovitus tugiteenuse jätkamiseks koolis.

Koolivalmiduskaarte täidavad rühmaõpetajad üheskoos, kaasates vajadusel teisi pedagooge. Laste koolivalmiduse hindamiseks ja koolivalmiduskaartide täitmiseks jagavad õpetajad omavahel kogemusi.

Lasteaia personaliile on oluline saada õppeasutustelt tagasisidet laste kooliks ettevalmistuse kohta: korraldatud on ümarlaudu ja arutletud koolivalmiduskaardi vormi üle. Arengukava tegevuskavas planeeritakse korraldada kohtumisi koolide esindajate ja lastevanematega, samuti on kavas taas ellu kutsuda ümarlaud saamaks koolidelt tagasisidet koolivalmiduskaartide kohta.

Koolivalmiduse saavutamise aspektist on oluline, et koolieelikud tutvuvad mõlema Paide linna kooli õpikeskkonna ja õpetajatega. Lastevanemate koosolekul on vanematel võimalus kohtuda mõlema kooli õpetajatega ja neile koolivalmiduse kohta küsimusi esitada.

2013/2014. õa on lasteaias kaks last, kellele nõustamiskomisjon on soovitanud koolipikendust. Mõlemale lapsele on koostatud individuaalne arenduskava. Psüühikahäirega last toetab tugiisik, samuti võimaldatakse lapsele kõneravi.

EHIS-e sissekannetes on lastele rakendatavad tugimeetmed kooskõlas lasteasutuses tegelikult rakendatud tugimeetmete ning vastava dokumentatsiooniga.

Tabel 1. Lasteasutuste rühmad, õpetajate ja õpetajaid abistavate töötajate tööaeg ja töökorraldus

Rühma liik ja kood EHISes	Rühmade arv		Laste arv rühmas		Osaajaliste kohtade arv	Õpetaja koormus rühmas	Õpetaja abid koormus rühmas
	EHIS	Dok	EHIS	Dok	Dok	Dok	Dok
2899 Sõimerühm	1	1	16	16	0	2,0	1,0
2900 Sõimerühm	1	1	16	16	0	2,0	1,0
2901 Aiarühm	1	1	21	21	0	2,0	1,0
2902 Aiarühm	1	1	21	21	0	2,0	1,0
2903 Aiarühm	1	1	22	22	0	2,0	1,0
2904 Aiarühm	1	1	22	22	0	2,0	1,0
2905 Aiarühm	1	1	22	22	0	2,0	1,0
2906 Aiarühm	1	1	19	19	0	2,0	1,0
2907 Aiarühm	1	1	21	21	0	2,0	1,0
2908 Aiarühm	1	1	24	24	0	2,0	1,0
2909 Aiarühm	1	1	22	22	0	2,0	1,0

Tabel 2. Rühmade õppekeel

Õppekeel	Rühmade arv	
	EHIS	Dok
Eesti	11	11
Eesti (täielik keelekümbus)	0	0
Vene	0	0
Eesti/vene (osaline keelekümbus)	0	0
Muu õppekeel	0	0

Tabel 3. Tugispetsialistide töökorraldus ja ettevalmistus

Ametikoha nimetus	Tugispetsialistide ametikoha koormus		Tugispetsialistide kvalifikatsiooni vastavus nõuetele		Teenusepakk uja (FIE/asutus)
	EHIS	Dok	EHIS	Dok	Dok
Eripedagoog	0	0	0	0	0
Logopeed	1,0	1,0	1	1	0
Eesti keele õpetaja vene õppekeelega rühmades	0	0	0	0	
Kokku	1,0	1,0	1	1	0

Tabel 4. Tugimeetmete rakendamine

Rühma liik	Individaalsete arenduskavade arv		Logopeedilist abi saavate laste arv		Eripedagoogilist abi saavate laste arv		Eesti keele tugiõpet saavate laste arv		Muu /tugiisik/	
	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok
2899 Sõimerühm	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2900 Sõimerühm	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2901 Aiarühm	0	0	2	2	0	0	2	2	0	0
2902 Aiarühm	0	0	2	2	0	0	2	2	0	0
2903 Aiarühm	1	1	7	7	0	0	1	1	1	1
2904 Aiarühm	0	0	5	5	0	0	1	1	0	0
2905 Aiarühm	0	0	5	5	0	0	0	0	0	0
2906 Aiarühm	1	1	7	7	0	0	1	1	1	1
2907 Aiarühm	0	0	6	6	0	0	3	3	0	0
2908 Aiarühm	1	1	12	12	0	0	3	3	1	1
2909 Aiarühm	1	1	9	9	0	0	2	2	0	0

2. Eesti keele kui teise keele õppe korraldamine (tabel 5 ning kirjeldus ja analüüs)

2.1. Eesti keele kui teise keele õppe korraldamine vene õppekeelega lasteasutuses või selle rühmas ning keelekümblsruhmas

Tegemist on õppeasutusega, kus õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles.

2.2. Muukeelne laps eestikeelses lasteasutuses või selle rühmas ning keelekümblsruhmas

Lasteasutuses on 15 last, kelle kodune keel ei ole eesti keel. Valdavalt on tegemist venekeelsetest kodudest pärit lastega, kelle eesti keele oskus on üldjuhul vähene, lisaks vajavad lapsed enamasti ka kõneravi.

Lasteaias on süstemaatiliselt valmistatud muukeelsete laste eesti keele oskuse parendamiseks. Riiklikest prioriteetidest lähtuvalt hinnati lasteaias võimalusi teisest keelekeskkonnast pärit laste eesti keele oskuse arendamisel. Ühiselt leiti, et muukeelsed lapsed vajavad eesti keele omandamiseks tõhusamat abi, kui seda võimaldatakse rühma õppe- ja kasvatustegevuste käigus, ning otsustati pakkuda lastele täiendavat keeleõpet.

Üks rühmaõpetaja läbis kaks lapsest lähtuva keelekeskkonna loomise koolitust kokku 182 tunni ulatuses, millega saavutati valmisolek täiendava keeleõppe rakendamiseks. 2013/2014. õa alguses tutvusid pedagoogid Narva lasteaias praktikaga eesti keele kui teise keele õpetamisel.

Käesolevast õppeaastast viidi lasteaias sisse lisategevused muukeelsetele lastele eesti keele õpetamiseks. Tegevused toimuvad vastava koolituse saanud õpetaja juhendamisel ja spetsiaalset metoodikat kasutades.

Mängulist laadi tegevused on seotud rühma õppetegevustega, põhirõhk on laste sõnavara arendamisel. Eesti keelt õpetatakse kõikidele muukeelsetele lastele alates kolmandast eluaastast.

Lisategevuste kõrval jätkub eesti keele oskuse omandamiseks individuaalne töö rühmas. AEV-lastetöörühm on andnud õpetajatele soovitusi individuaalseks tegelemiseks muukeelsete lastega. Kavas on jätkata õpetajate koolitamist, et kõik, kelle rühmas on muukeelseid lapsi, oleksid pädevad neid õpetama.

Õpetaja abid osalevad rühma õppe- ja kasvatustegevustes, jagades muukeelsetele lastele täiendavaid selgitusi õpitava mõistmiseks.

Kümnele muukeelsele lapsele võimaldatakse logopeedi teenust, mis on täiendav abi eesti keele omandamiseks nii kõnes kui ka kirjas.

Pedagoogid annavad lastevanematele soovitusi laste koduseks arendamiseks, kuid osa vanemaid ei järgi lasteaia töötajate nõuandeid. Paljud vanemad ei suuda last kodus õpetada vähese eesti keele oskuse tõttu, mis paneb kogu vastutuse lastele eesti keele õpetamisel lasteaia personalile.

Muukeelsete laste eesti keele õpe on EHIS-esse kantud.

2.3. Riigieelarvest eraldatud toetuste kasutamine eesti keele õppe korraldamiseks

Riigieelarvest ei ole toetusi eraldatud.

Tabel 5. Riigieelarvest eraldatud toetuste kasutamine eesti keele õppe korraldamiseks

Eesti keele õppe finantseerimine 01.09.2012–31.08.2013	Summa eurodes	
	Eraldatud	Kasutatud
Riigi poolt eraldatud vahendid	0	0
Pidaja poolt eraldatud vahendid	0	0
Projektidest ja muudest allikatest finantseeritud keeleõpe	0	0
Keeleõppe kulud kokku	0	0

3. Pedagoogide täienduskoolituse korraldamine (kirjeldus ja analüüs)

3.1. Pedagoogide täienduskoolituse võimaldamisel lähtumine lasteasutuse õppekavas, arengukavas, aasta tegevuskavas, sisehindamisel ja riskianalüüsis määratletud põhisuundadest ja -valdkondadest

Sookura lasteaia arengukavas määratletud õppe- ja kasvatustegevuse põhisuunad on tervisekasvatus, keskkonnakasvatus, väärtuskasvatus, kunstikasvatus ning koostöö lastevanematega. Lasteaia õppekavas on sätestatud süvaõpetuslike suundadena kunst ja liikumine.

Lasteasutuse arengukavas planeeritakse konkreetsed eesmärgid ja tegevused personali arendamisel – plaanis on viia täienduskoolituste korraldamine vastavusse sisehindamise tulemustega, uutele töötajatele rakendada mentori toetust, valmistada õpetajaid ette muukeelse lapse õpetamiseks, õppida teiste lasteaedade ja erinevate pedagoogide kogemustest, võimaldada õpetaja abidele koolitusi pedagoogikas ja psühholoogias. Nimetatud tegevused toetavad personali tasakaalustatud arendamise põhimõtet ja tagavad töötajate järjepideva arengu.

Lasteaia koolituskorraga on sätestatud prioriteedid ja põhimõtted, millest täienduskoolituste läbiviimisel lähtutakse – tasemehariduse omandamise toetamine, koolituste läbimine 160 tunni ulatuses viie aasta jooksul, koolituste tagasisidestamine, koolituskogemuse jagamine kolleegidega, koolituste tulemuslikkuse analüüs, majasiseste koolituste korraldamine vastavalt õppeaasta üldeesmärkidele; kindlaks on määratud

iseseisva enesetäiendamise kord. Täienduskoolituste korraldamisel lähtub lasteaed eelnimetatud põhimõtetest.

Sisehindamise kaudu selgitatakse välja lasteasutuse parendusvaldkonnad, sh ka personali koolitusvajadus. Peamised sisendid täienduskoolituse kavandamisel on sisekontrolli tulemused, lasteaia õppe- ja kasvatusgevuse analüüs, pedagoogi eneseanalüüs ja arenguestluste kokkuvõte.

Õppeaasta kokkuvõtetes analüüsivad õpetajad oma töö tulemuslikkust, kirjeldavad saavutusi ja pakuvad välja parendustegevusi. Kokkuvõtetes on tähtsal kohal õpetaja professionaalse arengu analüüs – õpetaja annab ülevaate, millistel koolitustel ta osales, mida täienduskoolitustel omandatud kogemustest rakendas, milliste avalike ettekannetega esines, millist koolitust vajab. Õpetaja toob välja ka õppeaasta positiivsed ja negatiivsed hetked ning teeb ettepaneku, keda kolleegidest õppeaasta jooksul tehtud töö eest tunnustada.

Sookure Lasteaia õpetajate töökokkuvõtted põhinevad ühtsel struktuuril, kajastades kõiki olulisi tahke õpetajatöös. Märkimist väärib töötajate kaasamine personali tunnustamisse ja motiveerimisse.

Lasteaia arengukavast lähtuvalt koostatakse lasteaia koolitusplaan nii konkreetseks õppeaastaks kui ka pikemaks perioodiks. Aastateks 2008–2016 koostatud koolitusplaanist nähtub, et personali arendamisel lähtutakse kindlatest põhimõtetest: õpetaja läbib iga viie aasta järel 160-tunnise täienduskoolituse või samas mahus lühemaid koolitusi, pikemad koolitused planeeritakse varakult.

Pikemaks perioodiks koostatud koolituskava konkretiseeritakse õppeaastaks koostatud koolitusplaaniga, kus on kajastatud kõik täienduskoolitused, millest lasteaia töötajad osa võtavad. Siia kuuluvad nii individuaalsed kui ka asutuse ühiskoolitused.

Koolitusteemade valikul on arvestatud lasteasutuse põhisuundade ja õppeaasta eesmärkidega. Lasteaia ühe põhisuuna, keskkonnakasvatuse arendamiseks korraldati 2011/2012. õa erinevaid avastusõppe ja õuesõppe koolitusi kõikidele lasteaia õpetajatele, mille järel seati 2012/2013. õa eesmärgiks avastusõppe rakendamine, mis jätkub ka käesoleval õppeaastal. Kaheksa õpetajat on läbinud koolituse „Liikluskasvatus läbi õuesõppe“.

2012/2013. õa läbis 21 õpetajat lasteaia kunstisuunast lähtuva koolituse „Meisterdamine lapse arengut toetava tegevusena“. Kunstisuuna arendamisel on lasteaia personalile abiks Paide Huvikeskuse spetsialist.

Liikumissuunast lähtuvalt on õpetajad igal õppeaastal läbinud vastavaid koolitusi. Liikumisalastel koolitustel on osalenud nii liikumis- kui ka rühmaõpetajad. Üks liikumisõpetaja läbis 320-tunnise eelkoolipedagoogika kursuse. Lasteaia liikumissuunast lähtuvalt on läbi viidud koolitusi teistele maakonna õpetajatele.

Lasteaia arengukavas on üheks põhisuunaks koostöö lastevanematega. Nimetatud suunast lähtuvalt korraldati 2011/2012. õa personalile koolitus „Edukad partnerlussuhted lastevanematega“, samuti on organiseeritud lastevanematele mitmeid koolitusi, nagu näiteks koolitus lapse arengu toetamiseks. Lastevanemate initsiatiivil ja lasteaia töötajate toetusel loodi MTÜ Sookure Lasteaia Sõbrakoda. Koostöös vanematega viidi läbi perepäevad, millega kaasnes pedagoogide ja lastevanemate koolitus.

Sookure Lasteaia õppe- ja kasvatusgevuses on väga olulisel kohal väärtuskasvatuse läbiviimine. 2013/2014. õa on väärtuskasvatus valitud õppeaasta põhieesmärgiks. Ettevalmistus väärtuste süvendatud käsitlemiseks õppe- ja kasvatusgevustes algas juba 2011/2012. õa, mil neli pedagoogi läbis väärtuskasvatuse koolituse. Käesoleva õppeaasta põhieesmärgist lähtuvalt korraldati väärtuskasvatuse koolitus kogu personalile. Ka Keskkonnainvesteeringute Keskuse projektis osalemine lähtub väärtuskasvatusest.

Tervisekasvatuse kui ühe põhisuuna elluviimisel on rühmaõpetajate kõrval oluline roll tervishoiutöötajal. Aastatel 2010–2013 on tervishoiutöötaja aktiivselt osalenud tervisekasvatuse läbiviimiseks vajalikel täienduskoolitustel.

Lasteaia arengukavas on seatud eesmärgiks viia täienduskoolituste korraldamine vastavusse sisehindamise tulemustega. Lasteaias rajatud sisehindamissüsteem võimaldab saada adekvaatset tagasisidet pedagoogide pädevuse ja koolitusvajaduse kohta.

Pedagoogide kompetentsuse suurendamiseks korraldab lasteasutuse juhtkond õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest lähtuvaid sisekoolitusi ning võimaldab õpetajatele personaalseid koolitusi. Pedagoogide pädevust hindavad nii direktor kui ka õppealajuhataja. Positiivsena väärib esiletoomist, et lasteaia juhid tunnevad pedagoogide tugevusi ja ka seda, millises valdkonnas vajab üks või teine õpetaja koolitust. Personalijuhtimine ja -arendamine põhineb töötajate töö tulemuslikkuse hindamisel.

Lasteaias on juba aastaid läbi viidud avatud õppetegevusi, mille temaatika tuleneb õppeaasta eesmärkidest. Nimetatud traditsiooni puhul on olulised kaks aspekti: esiteks antakse süstemaatiliselt edasi eesrindlikku pedagoogilist kogemust, teisalt võimaldab see välja selgitada õpetaja tugevuste kõrval ka tema arendamist vajavad oskused, et seeläbi planeerida tegevused õpetaja pedagoogiliste kompetentside suurendamiseks. Avatud tegevusi viiakse läbi ka lastevanematele.

Lasteaia sisehindamise tulemustest lähtuvalt on viimastel õppeaastatel oluliselt panustatud personali kompetentside suurendamisse töös AEV-lastega. 15 rühmaõpetajat, logopeed ja liikumisõpetaja on aastatel 2009–2013 osalenud erivajadusega laste arendamist käsitlevatel koolitustel. Üks õpetaja on osalenud 160-tunnistel eripedagoogilistel kursustel, neli õpetajat on õppinud eripedagoogikat 160-tunnise koolituse raames. Õpetajad on osalenud 78- ja 40-tunnistel eripsühholoogia ja -pedagoogika kursustel, samuti ka lühematel õppepäevadel, nagu „Autismispektri häired“, „ATH sümptomitega lapse toetamine kodus, lasteaias ja koolis“, „Andekas laps“ jne.

Üks pedagoog osales 2012/2013. õa 104-tunnisel kursusel „Soodsa keele- ja kasvukeskkonna loomine“ ning tema juhtimisel alustas 2013/2014. õa tööd muukeelsete laste keeleõpperühm.

Lasteasutuse juhtide otsus panustada õpetajate eripedagoogiliste kompetentside arendamisse on igati aja- ja asjakohane. Lasteaias on arengulise erivajadusega lapsi, kuid puudub eripedagoog ning logopeedilise abi maht ei vasta vajadusele, seega on otstarbekas suurendada õpetajate oskusi erivajadusega laste õpetamisel ja kasvatamisel.

Lasteaia riskianalüüsist lähtuvalt on lasteasutuse personalile korraldatud laste turvalisuse tagamiseks vajalikke koolitusi, nagu reguleerija pädevuskoolitus ja vigastuste ennetamise koolitus õpetajatele ning toiduhügieeni ja evakatsioonikoolitused õpetaja abidele. Riskianalüüsist lähtuvalt planeeriti 2014. aastaks õpetaja abidele esmaabikoolitus.

Laste vaimse turvalisuse aspektist lähtuvalt korraldati 2009. a sisekoolitus kiusamisest lasteaialaste hulgas. Neli rühma on ühinenud projektiga „Kiusamisest vaba lasteaed“, millega kaasnesid õpetajate koolitused.

Kõik lasteaia pedagoogid võtavad aktiivselt osa maakonna lasteaiaõpetajate ainesektsiooni õppepäevadest. Sookure Lasteaia õpetajad on olnud lektoriks Tallinna Pedagoogilises Seminaris ja Tallinna Ülikoolis, esinenud ettekannetega vabariiklikel ja maakonna õppepäevadel.

Sookure Lasteaed on alates 2009. aastast aktiivselt osalenud rahvusvahelises koostöös, mis toetab tõhusalt õpetajate professionaalset arengut. 2012. a pälvis lasteaed Comeniuse projektides „Kui loovus ja väljendusoskus kohtuvad väikese lapse arengus“ ja „Majandusharidus koolis ja lasteaias“ osalemise eest SA Archimedes tunnustuse „Koostöö kuldõun“ ning Järvamaa koolitussõbralikuma organisatsiooni tiitli.

Lasteaias töötab viis vanempedagoogi, mentorite koolitus on läbitud või läbimisel neljal pedagoogil, mis samuti iseloomustab lasteaeda kui õppivat organisatsiooni. Esiletõstmist väärib personalijuhtimise praktika, kus uuele töötajale määratakse lasteaia personali hulgast mentor, kes juhendab ning abistab töösse sisseelamisel, sh lasteaia väärtuste omaksvõtmisel.

Lasteaia juhid ja õpetajad on uuendusmeelsed ning valmis kasutama iga võimalust arendustegevuseks. Esiletõstmist väärib infotehnoloogiliste võimaluste kasutamine lasteaias (meediatoa rajamine, sihipärane tegevus õpetajate IT-alase pädevuse saavutamiseks ning õppe- ja kasvatustöös rakendamiseks).

Lasteaia töötajad osalesid kolme viimase õppeaasta jooksul täienduskoolitustes 5560 tunni ulatuses, millest juhtide koolitused moodustasid 10,7%, õpetajate koolitused 85,8%, tugispetsialisti koolitused 0,18%, õpetaja abide koolitused 3,3%. Kahel viimasel õppeaastal on lasteaia pedagoogid osalenud rahvusvahelistel koolitustel kokku 420 tundi.

2010/2011. õa osalesid abid koolitustes kokku 198 tundi, järgmisel õppeaastal ei osaletud aga üheski koolituses. 2012/2013. õa võtsid õpetaja abid koolitustest osa kokku 33 tunni ulatuses. Vähene koolitustel osalemine oli tingitud rahaliste vahendite nappusest. 2013/2014. õa I poolaastal on õpetaja abide koolitusaktiivsus oluliselt kasvanud.

Õpetaja abid osalevad õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisel, seega vajavad nad teadmisi pedagoogikast ja lapse arengupsühholoogiast. Kõik õpetaja abid on läbinud koolitusi, mis käsitlevad abide rolli rühma õppe- ja kasvatustegevuses. Neli õpetaja abi osales koolitusel „Miks laste kasvatamine on lihtne“.

Õpetaja abide tööülesanded nõuavad pedagoogilisi pädevusi, mille tõttu planeeritakse lasteaia arengukavas abidele täienduskoolitusi pedagoogika ja psühholoogia valdkonnas. Lasteaia koolituskord sätestab, et õpetaja abid suunatakse koolitustele vastavalt võimalustele, st pidaja poolt eraldatud vahendite olemasolul.

Logopeed osales koolitustes 10 tundi, mis on kolme aasta kohta tagasihoidlik tulemus. Asutuse juht põhjendab seda erialaste koolituste vähesusega.

Õpetajate täienduskoolituse planeerimisel arvestatakse õpetajate koolituse raamnõuetes sätestatud vajadusega läbida viie aasta jooksul täienduskoolitusi vähemalt 160 tunni ulatuses.

Vabariigi Valitsuse 22.11.2000 määruse nr 381 „Õpetajate koolituse raamnõuded“ § 17 lõikest 2 tulenevad nõuded õpetajate koolitusmahule on täidetud kõikidel õpetajatel, kes on lasteaias töötanud vähemalt viis aastat.

3.2. Pedagoogide täienduskoolituse tulemuslikkuse analüüsimine, täienduskoolituse rahastamise allikad ning andmete õigsus Eesti Hariduse Infosüsteemis

Lasteaed on avatud uutele ideedele, mis saadakse täienduskoolitustelt, teiste lasteasutuste külastamisest, rahvusvahelisest koostööst, maakonna lasteaiaõpetajate aineseksiooni tegevusest.

Pedagoogide tööalase täienduskoolituse tulemuslikkuse analüüsimine on kooskõlas lasteaia koolitus- ja enesetäienduskorraga, mille eesmärk on tagada personali tasakaalustatud arendamine kooskõlas aasta eesmärkidega ja sisehindamise tulemustega ning tegelikust koolitusvajadusest lähtuvalt.

Iga pedagoog peab arvestust koolitustel osalemise üle ja vastutab oma erialase enesetäiendamise eest. Koolituskorra rakendumist jälgib õppealajuhataja, kes teeb koolitustest osavõtu kohta regulaarselt kokkuvõtteid ning kasutab saadud andmeid uute koolitusplaanide koostamiseks.

Vastavalt lasteaia koolituskorrale arvestatakse täienduskoolitusena ka töötaja iseseisvat enesetäiendamist (nt välislähetused, lasteaia sisekoolitused, osalemine ainesektsiooni tegevuses, maakondlikud ja vabariiklikud haridusüritused), mille kohta vormistab direktor korra aastas käskkirja.

Täienduskoolituse järel täidab pedagoog tagasisidelehe, kus toob esile olulisema idee, mida ta kavatseb oma töös kindlasti kasutada. Tagasisidekampania annab õpetaja koolitusele esmase hinnangu.

Lasteaia sisehindamine pöörab erilist tähelepanu töötajate tööalasele enesearendamisele. Pedagoogid analüüsivad õppeaasta jooksul toimunud enesearendamise võimalusi õppeaasta analüütilises kokkuvõttes. Kajastamist leiavad sellised momendid, nagu aasta jooksul läbitud täienduskoolitused ja koolitustel omandatud kogemuste rakendamine, konkurssidest-võistlustest osavõtt, avalikud esinemised-ettekanded, välislähetustes osalemine. Õpetaja teeb ettepaneku iga valdkonna parendustegevuseks ning avaldab oma koolitussoovi koos põhjendusega.

Õppeaasta kokkuvõttes analüüsib õppealajuhataja pedagoogide osavõttu täienduskoolitustest. Kokkuvõttes tõendavad, et õppeasutuse juhtidel on täpne ülevaade õpetajate osalemisest täienduskoolitustes, sh ainesektsiooni korraldatud õppepäevadel osalemisest ja seal käsitletud teemadest, mis aitab koostada järgmise perioodi koolitusplaane.

Arenguveestlusel käsitletakse ühe olulise teemana töötaja professionaalset arengut ja lepitakse kokku edasine täienduskoolituses osalemine.

Koolituste mõju hindamiseks töötulemustele kasutatakse lisaks õpetajate eneseanalüüsile ja arenguveestlusele veel lahtisi tegevusi, lastevanemate rahuloluküsitlusi, sisekoolitusi.

Lasteaias on traditsiooniks saanud, et iga õpetaja viib läbi ühe lahtise tegevuse, mida analüüsivad nii õppealajuhataja kui ka teine rühmaõpetaja. Hea tava on, et lahtise tegevuse käigus näitab õpetaja neid oskusi, mida ta koolitusel omandas.

Lahtiste tegevuste läbiviimisega antakse edasi parimaid praktikaid. Tegevuste analüüs on indikaator, mis võimaldab hinnata täienduskoolituste tulemuslikkust.

Koolitustel omandatud teadmisi jagatakse kolleegidega pedagoogilises nõukogus või infokoosolekul. Nimetatud praktika järjepideva rakendamisega vahendatakse häid pedagoogilisi kogemusi, ühtlasi võimaldab see ka kokku hoida aja- ja raharessursse ning hinnata täienduskoolituste tulemuslikkust.

Lastevanemate hulgas viiakse perioodiliselt läbi rahuloluküsitlusi, mis võimaldavad muu hulgas hinnata ka pedagoogide täienduskoolituse tulemuslikkust.

2012. a eraldas riik õpetajate täienduskoolitusteks 4200,5 eurot, pidaja 715,5 eurot. Kahest projektist saadi õpetajate ja lastevanemate koolitusteks 470 eurot. Kokku kulus koolitusteks 5386 eurot.

Lasteaia pedagoogid kasutavad erinevaid võimalusi tasuta koolitusteks, mis on oluliseks toeks riigi ja kohaliku omavalitsuse poolt täienduskoolituseks eraldatud ressurssidele.

Õpetajate täienduskoolitused on korrektselt EHS-esse kantud ja kooskõlas kohapeal olemasolevatele dokumentidega.

Tabel 6. Täienduskoolituses osalemine

	Läbitud tundide arv kokku	Juhid			Õpetajad			Tugispetsialistid			Õpetaja abid	
		EHIS	Dok	%	EHIS	Dok	%	EHIS	Dok	%	Dok	%
2010/2011. õa Eestis	1794	78	78	4,3	1564	1564	87,2	0	0	0	152	8,5
2010/2011. õa rahvusvahelistel koolitustel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2011/2012. õa Eestis	1971	91	91	4,6	1874	1874	95,1	6	6	0,3	0	0
2011/2012. õa rahvusvahelistel koolitustel	240	40	40	16,7	200	200	83,3	0	0	0	0	0
2012/2013. õa Eestis	1375	365	365	26,5	973	973	70,8	4	4	0,3	33	2,4
2012/2013. õa rahvusvahelistel koolitustel	180	20	20	11,1	160	160	88,9	0	0	0	0	0
Kokku	5560	594	594	10,7	4771	4771	85,8	10	10	0,18	185	3,3

Tabel 7. Täienduskoolituse finantseerimine

Täienduskoolituse finantseerimine 01.01.2012 – 31.12.2012	Summa eurodes	Protsent täienduskoolituskulust
Riigi poolt eraldatud vahendid	4200,5	80
Pidaja poolt eraldatud vahendid	715,5	13,3
Projektidest ja muudest allikatest finantseeritud täienduskoolituskulu	470	8,7
Koolituskulu kokku	5386	100%

III. Teematilise riikliku järelevalve prioriteedist lähtuv kokkuvõte

1. Riikliku järelevalve käigus selgitati välja, kuidas on Paide Sookure Lasteaias korraldatud erivajadustega laste õppe- ja kasvatustegevus, pedagoogide täienduskoolitus ning tagatud Eesti Hariduse Infosüsteemis kajastatud andmete vastavus tegelikule olukorrale.
2. Paide Sookure Lasteaed on 11 rühmast ja 226 lapsest koosnev munitsipaalõppeasutus.
3. Lasteasutuses on sõimerühmad kuni kolmeaastastele ja lasteaiarühmad kuni seitsmeaastastele lastele.
4. Õppeasutuse pidaja on loonud kõikidele oma linna lastele, sh erivajadusega lastele, võimaluse omandada alusharidus elukohajärgses lasteasutuses.
5. Lasteaia rühmade suurus ja vanuseline koosseis on kooskõlas „Koolieelse lasteasutuse seaduses“ sätestatuga.
6. Direktori käskkirjaga määratud lasteasutuse personali koosseis on kooskõlas haridus- ja teadusministri määrusega kinnitatud personali miinimumkoosseisuga: loodud on direktori, õppealajuhataja, muusikaõpetaja, logopeedi ametikoht, 22 rühmaõpetaja, kaks ujumis- ja liikumisõpetaja ametikohta, 11 õpetaja abi ja 0,5 tervishoiutöötaja ametikohta.
7. Lasteaia lähiaastate eesmärgid lähtuvad riiklikest prioriteetidest, nagu lapse arengu toetamine, koolivalmiduse kujundamine, turvalise kasvukeskkonna tagamine.
8. Lasteaia õppekavas sätestatud arenguliste erivajadustega laste õpetamise põhimõtete rakendamiseks on välja töötatud arenguliste ja hariduslike erivajadustega laste toetamise kord.
9. Erivajadustega laste arengu toetamiseks on lasteaias kasutusel individuaalsed arenduskavad, võimaldatakse logopeedilist ja psühholoogilist abi ning tugiisiku teenust, kasutatakse diferentseeritud õpetamist ja lisategevusi.
10. Erivajadustega laste arengu planeerimine, läbiviimine, analüüsimine ja hindamine toimub meeskonnatöona, millesse on rühmaõpetajate kõrval kaasatud teised õpetajad, õpetaja abid, tugispetsialistid ja tugiisikud; kogu tegevust juhib ja koordineerib lasteaia juhtkond.
11. Logopeedi teenust ei osutata iga lapse erivajadusest lähtuvas mahus, samuti ei osutata eripedagoogi teenust, kuigi vajadus selleks on olemas.
12. Vajadus psühholoogi teenuse järele on suurem, kui lasteaias hetkel võimaldatakse.
13. Laste annete arendamiseks on lasteaias mitmekesised võimalused.
14. Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted ning korraldus on kindlaks määratud lasteaia õppekavas.
15. Lasteaia metoodiline tegevus toetab laste arengu hindamiseks vajalike tingimuste loomist ja arengu hindamist.
16. Lapse arengu analüüsimiseks ja hindamiseks kasutatakse arengumappe, -tabeleid, -vestlusi.
17. Kõikidele lasteaia õppekava läbinuile väljastatakse koolivalmiduskaart, milles on kirjeldatud lapse arengu tulemused.
18. Muukeelsete laste arengut toetatakse individuaalsete lisategevuste, täiendava keeleõppe ja logopeedilise abiga.
19. Pedagoogide täienduskoolituse võimaldamisel lähtutakse lasteaia arengukavas, õppekavas ja õppeaasta tegevuskavas määratletud põhisuundadest, arvestades sisehindamise ja riskianalüüsi tulemusi.
20. Lasteaia koolituspõhimõtteid ja -plaane viiakse sihikindlalt ellu, mille tulemusena on tagatud pedagoogide järjepidev professionaalne areng.
21. Parimaid pedagoogilisi praktikaid ja koolituskogemusi antakse edasi regulaarselt toimuvate lahtiste tegevuste ning sisekoolituste käigus.
22. Lasteaed osaleb aktiivselt erinevates projektides, sh rahvusvahelises koostöös, millega kaasneb pedagoogide kompetentsuse oluline tõus.
23. Lasteasutuse juhtide otsus arendada õpetajate eripedagoogilisi kompetentse on aja- ja asjakohane.
24. Õpetajad osalevad täienduskoolituses Vabariigi Valitsuse 22.11.2000 määrusega nr 381 „Õpetajate koolituse raamnõuded“ sätestatud mahus.

25. Pedagoogide tööalase täienduskoolituse tulemuslikkuse analüüsimine on kooskõlas lasteaia koolitus- ja enesetäienduskorraga.
26. Pedagoogide täienduskoolituse tulemuslikkuse analüüsimiseks kasutatakse koolituste tagasisidestamist, pedagoogide eneseanalüüsi, lasteaia õppeaasta kokkuvõtet, arenguvestlust, lahtisi tegevusi, sisekoolitusi, rahuloluküsitlusi.
27. 2012. a kulus lasteaias koolitusteks kokku 5386 eurot, millest riigi poolt eraldatud vahendeid oli 80%. 13,3% koolitusrahadest saadi pidajalt, 8,7% projektidest.
28. Pedagoogid kasutavad aktiivselt võimalusi tasuta koolitusteks.
29. Kõik kohapeal kontrollitud andmed olid kooskõlas Eesti Hariduse Infosüsteemis kajastatuga.

IV. Ettepanekud õppeasutuse direktorile

1. Tagada logopeedilise ja eripedagoogilise abi kättesaadavus laste erivajadustest lähtuvas mahus.
2. Iga lapse võimetekohaseks arendamiseks hinnata individuaalse arenduskava koostamise vajadust kõikide laste osas, keda lasteaed loeb AEV-lapseks või kelle arengu toetamiseks on vaja teha muudatusi kasvukeskkonnas või rühma tegevuskavas.

V. Ettepanek õppeasutuse pidajale

1. Laste arengu toetamiseks ja õpiraskuste ennetamiseks tagada Paide Sookure Lasteaias logopeediline ja eripedagoogiline abi laste erivajadustest lähtuvas mahus.

VI. Ettekirjutused õppeasutuse direktorile

Ettekirjutused puuduvad.

Riikliku järelevalve teostamisel osalenud ametnik

Anne Viljat
Järva Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna peainspektor

(digiallkirjastatud)